

Twintig seconden stilte

Enkele weken geleden stapte ik in de trein van Gouda naar Rotterdam. Tot mijn schrik zat de trein vol met aangeschoten voetbalsupporters. Ze maakten er een zwijnestal van in de trein. Op zeker moment begonnen ze ook nog hun liederen te scanderen: 'Hamas, Hamas, Joden aan het gas'. Niemand zei er wat van. Vele omstanders lachten angstig-schaapachtig mee. De conductrice droeg - naar ik vermoed uit veiligheidsoverwegingen - het speldje van de voetbalclub op haar revers. En ik? Ik staarde maar wat uit het raam om de blikken van de hooligans niet te hoeven kruisen.

Een paar jaar geleden vertelde rabbijn Van de Kamp tijdens een cursus die we bij hem volgden hoe zijn zoons tegenwoordig met baseballpetjes op door de stad lopen uit vrees voor anti-Joods geweld. Een paar weken later vertelde hij dat hij in Den Haag was geweest om met politici in gesprek te gaan over de hetze tegen het Joodse ritueel slachten. Hij voelde zich vrijwel geheel alleen staan; alleen de christelijke partijen steunden hem nog.

In de krant las ik hoe een grote groep Islamitische vluchtelingen vlak naast een wijk waar veel Joden wonen was gehuisvest. De bestuurders vonden het niet nodig om rekening met hun gevoelens te houden. De minister van onderwijs weigerde laatst om een passage uit een schoolboek, waarin een oneerlijk beeld van het Israëliisch-Palestijns conflict wordt gegeven, te laten verwijderen. Onze minister van Buitenlandse Zaken Koenders was op missie in het meest antisemitische land op aarde: Iran. Dit kon nu immers weer want er was een nucleair verdrag met Iran gesloten. 'Peace in our time!'

Ik zeg niet dat alles wat Israël doet goed is. Zeker niet. Maar het Joodse volk is en blijft de beminde van God en Israël is onze oudste broeder. Wie haar zegent zal gezegend zijn. We moeten in dezen in de spiegel van onze eigen geschiedenis kijken en de schaduwkanten eerlijk benoemen. Die schaduwkanten waren er vroeger maar ze zijn er ook vandaag en steeds hullen ze zich in gewaden waar je hen niet vermoedt. We mogen onze oudste broeder nooit alleen laten staan.

Als Israël ergens alleen stond dan wel tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in New York van afgelopen oktober. Benjamin Netanyahu stond op 1 oktober 2015 hier op het podium en hij ging een toespraak houden. Hij zocht eerst naar zijn bril en uiteindelijk zette hij hem op zodat hij de wereld even scherp kon zien, maar daarna ging de bril weer af en concentreerde hij zich op de woorden. Hij begon zijn toespraak met een bede: hij wenste de wereld de vrede van Jeruzalem toe. Daarna hield hij de wereld met een immense innerlijke kracht en in samengebalde staccato zinnen haar eigen verblinding voor. Hij riep in herinnering hoe hij dertig jaar geleden hier ook stond als ambassadeur van Israël en toen reeds de wereld waarschuwde tegen Iran. Hij hekelde voorts de naïviteit van de wereld waar zij dertig jaar later denkt dat Iran nu ineens goede bedoelingen heeft en dat 'de verscheurende tijger een kuiken is geworden'. Hij citeerde de Iraanse geestelijk leider Khamenei die recentelijk nog zei dat 'Israël geen 25 jaar meer zal bestaan'. Met grote klem wees Netanyahu de wereld erop dat 'Iran erop uit is, zeventig jaar na de moord op zes miljoen Joden in Europa, mijn land en volk te vermoorden'. Na deze woorden zweeg Netanyahoe. Hij stond daar en keek de wereld in het gelaat. En hij stond daar volkomen alleen. Het bleef twintig seconden lang doodstil. De wereld had even geen weerwoord. Zij was verstomd.

Daarna sprak Netanyahu verder en wees de wereld er met klem op dat haar een zeer groot gevaar dreigt: het explosieve mengsel van radicale Islam en nucleaire macht. Dit gevaar staat aan de deur van de wereld of, beter gezegd, het is reeds door de deur van de wereld naar binnen gewandeld. Daarom moeten we, zo riep hij de wereld op, 'staan naast Israël' tegenover deze duisternis die niet alleen Israëls deur maar ook onze deur binnenwandelt.

Het is lang geleden dat een toespraak me zo heeft geraakt. Netanyahu sprak hier ten overstaan van de volkeren profetische woorden. Waar bevinden we ons momenteel in de tijd? Gaan we nog bijzondere dingen meemaken. Gaan Israël en de Kerk elkaar in Christus omhelzen? Ik weet het niet maar de gedachten speelden door mijn hoofd terwijl ik in de trein vol hooligans uit het raam staarde. Moge de vrede van Jeruzalem over deze donkere wereld neerdalen.